

De onafhankelijke klachtencommissie als bedoeld in artikel 10 van de Wet Verplichte Geestelijke Gezondheidszorg regio Eindhoven

is inzake de klacht 2023/060 van:

mevrouw XXXX, geboren op XXXX, ten tijde van de klacht verblijvend op de afdeling De Reusel, gevestigd aan De Grote Beekstraat 18a en onderdeel van GGzE tot het navolgende oordeel gekomen.

1. De procedure

De klachtencommissie ontving op 25-7-2023 een klaagschrift, gedateerd 25 juli 2023, van mevrouw XXXX, hierna te noemen klaagster.

De klacht richt zich volgens het klaagschrift tegen de beslissingen om aan klaagster verplichte zorg te verlenen in de vorm van het beperken van haar bewegingsvrijheid.

Klaagster heeft zich bij het formuleren van haar klaagschrift laten bijstaan door mevrouw XXXX, Patiëntenvertrouwenspersoon. Bij de mondelinge behandeling van haar klacht heeft klaagster zich laten bijstaan door mevrouw XXXX, Patiëntenvertrouwenspersoon, als plaatsvervanger van mevrouw XXXX.

De klachtencommissie ontving op 3 augustus 2023 een verweerschrift van de heer XXXX, gezondheidszorgpsycholoog, en zorgverantwoordelijke van klaagster, hierna te noemen verweerder.

Verweerder heeft zich bij het formuleren van zijn verweerschrift laten bijstaan door mevrouw mr. XXXX, juriste van GGzE. Bij de mondelinge behandeling van de klacht werd verweerder bijgestaan door mevrouw XXXX, juriste van De Woenselse Poort, als plaatsvervanger van mevrouw XXXX.

De mondelinge behandeling van de klacht vond plaats op donderdag 17 augustus 2023.

Bij de mondelinge behandeling van de klacht heeft de klachtencommissie verweerder gevraagd om nog enkele stukken te overleggen.

Verweerder heeft het kamerprogramma dat voor klaagster geldt op 18 augustus 2023 aan de klachtencommissie doen toekomen.

Daarnaast had de klachtencommissie verweerder verzocht om na te gaan te of er nog een recentere 8:9-Wvggz-besluitbriefbrief dan de besluitbrief van 9 oktober 2020 aan klaagster uitgereikt is, waarin het kamerprogramma wordt aangezegd. In de overgelegde stukken wordt verwezen naar een besluitbrief van 24 juli 2023, maar die bevond zich niet bij de stukken die aan de klachtencommissie waren overgelegd.

Verweerder heeft op 18 augustus 2023 laten weten dat buiten de reeds doorgestuurde 8:9-Wvggz-besluitbrief, alleen een 8:9-Wvggz-besluitbrief van De Reusel te vinden van 22 juni 2022. Daarin worden alle vormen van verplichte zorg worden aangezegd, die opgenomen zijn in de beschikking van de rechtbank.

Tevens heeft verweerder het zorgplan van klaagster aan de klachtencommissie overgelegd.

2. Inhoud van de klacht

De klacht richt zich op:

- de beslissing om haar verplichte zorg te verlenen in de vorm van een beperking in haar bewegingsvrijheid door haar een kamerprogramma op te leggen, waarin is opgenomen dat zij gedurende een half uur per dag onbegeleid buiten de afdeling mag verblijven.

3. Standpunt van klagster

Klaagster geeft in haar klaagschrift aan dat haar klacht zich richt op de nakoming van een verplichting of een beslissing als bedoeld in artikel 10:3 onder e en f.

Klaagster wil volledige vrijheid of verlof. Zij verblijft al twee jaar op de afdeling De Reusel. De behandelaar van klagster wil haar slechts een uur per dag vrijheden geven. Klaagster moet de rest van de dag op haar kamer blijven. Klaagster vindt het niet aanvaardbaar dat zij slechts een half uur per dag onbegeleid buiten de afdeling mag zijn. Klaagster wil dat zij langere tijd onbegeleid buiten de afdeling mag verblijven, bijvoorbeeld om naar een winkel te gaan. Het is onmogelijk om in een half uur vanaf de afdeling heen en terug naar een winkel te lopen.

Klaagster vraagt zich af waar de beslissing om haar niet toe te staan om langer dan een half uur per dag onbegeleid buiten de afdeling te verblijven op is gebaseerd. Klaagster heeft nooit een besluitbrief gehad waarin dat aan haar wordt medegedeeld. De enige besluitbrief die klagster ooit heeft gehad is de besluitbrief van 13 oktober 2020. Deze besluitbrief richt zich echter primair op de beslissing om klagster op te nemen in een accommodatie. Wel wordt aangegeven dat klagster een kamerprogramma is opgelegd, maar dat wordt niet verder uitgewerkt. Zo is onduidelijk welke vorm van verplichte zorg de toenmalige zorgverantwoordelijke van klagster met het opleggen van het kamerprogramma voor ogen had.

Ook wijst klagster er op dat zij na haar opname is overgeplaatst naar een andere afdeling. Klaagster meent dat de nieuwe zorgverantwoordelijke ten aanzien van haar een nieuwe beslissing had moeten nemen over de verplichte zorg die aan haar zou moeten worden verleend.

Klaagster is daarom van mening dat er geen juridische grondslag is om haar niet toe te staan om langer dan een half uur per dag buiten de afdeling te laten verblijven.

Klaagster verzoekt de klachtencommissie om haar klacht gegrond te verklaren.

4. Standpunt verweerder

Verweerder meent dat de klacht zich richt op de beslissing van 24 juli 2023. Het beperken van de bewegingsvrijheid van klagster is reeds gestart bij de opname op de huidige gesloten afdeling. Toen is besloten om klagster verplichte zorg te verlenen op grond van artikel 8.9 Wvggz, in de vorm van het beperken van de bewegingsvrijheid door plaatsing op een gesloten afdeling.

Klaagster geeft in haar klaagschrift aan dat zij haar volledige vrijheid terug wil omdat zij al twee jaar op De Reusel verblijft en zij is het niet eens met de vrijheden die haar gegeven worden, hetgeen neerkomt op één uurtje per dag en zij al twee jaar geen vrijheden meer heeft gehad.

Het standpunt van verweerder ten aanzien van deze klacht van klagster is als volgt. Vanwege de gesloten setting waarin klagster verblijft op de afdeling De Reusel, waar onbegeleide vrijheden altijd vooraf afgesproken zijn met tijd en doel.

Bij de opname van klagster op De Reusel op 25-05-2021 was in beginsel sprake van een gesloten kamerprogramma met 2-op-1 begeleiding bij groepsmomenten. Het kamerprogramma is opgesteld in samenspraak met en met inbreng van het Centrum voor Consultatie en Expertise. Het advies van het Centrum voor Consultatie en Expertise was als volgt: "Dit plan richt zich op het herstel van het gewone leven. We starten met de vijf contactmomenten die nu ingepland zijn. Deze gaan we anders invullen; met gezamenlijke activiteiten. Daarna worden stelselmatig contactmomenten met activiteiten toegevoegd". De uitvoering van het toevoegen van activiteiten heeft consequent plaatsgevonden door aanpassingen en uitbreidingen van het programma. Zorgplanbesprekingen hebben plaatsgevonden op: 07-12-2021, 15-02-2022, 03-2022 evaluatie met CCE, 09-06-2022, 23-03-2023), in het bijzijn van klagster en haar mentor.

Het kamerprogramma is geleidelijk aan afgebouwd tot aan een open kamerprogramma met 1-op-1 begeleiding op de groep. Hierin wordt gezien dat structuur, ritme en regelmaat nodig is om tot een zinvolle dag-invulling te komen en kwaliteit van leven te ervaren. Ook wordt gezien dat fysieke agressie en separatie door deze interventie niet meer nodig zijn. Daarnaast zijn er geen meldingen van overheidsinstanties geweest van overlastmeldingen in de vorm van veelvuldig bellen van het alarmnummer of het vertonen van gedrag dat passend is bij stalking.

Sinds ongeveer zes weken is gestart met onbegeleide vrijheden (eenmaal per dag een halfuur). Gezien wordt dat dit leidt tot verslechtering van het toestandsbeeld van klagster, daar het ochtendprogramma zoals het werd gevolgd niet meer wordt gevolgd door klagster. Ook wordt gezien dat door deze uitbreiding nog meer focus komt van klagster op verdere uitbreiding.

Van klagster is bekend met dat zij overlast kan veroorzaken bij instanties, zoals de politie waar klagster in het verleden in hechtenis heeft gezeten en bij haar ouders, waarvoor destijds een contactverbod is aangevraagd. Klagster leeft in de veronderstelling dat ze al meer dan 20 jaar bij het OM werkt en dat haar 'collega's' haar komen halen.

De huidige uitbreiding van de vrijheden naar een halfuur is in de ogen van verweerder doelmatig, omdat het de regie van klagster vergroot op haar leven zonder dat het kan leiden tot maatschappelijke teloorgang vanwege overlast voor anderen.

In de afgelopen zes weken is klagster eenmaal te laat teruggekomen. Ook heeft ze voor overlast gezorgd bij de medische dienst. Omdat wordt gezien dat het zorgvuldig opgesteld kamerprogramma door het uitbreiden van de vrijheden niet meer door klagster wordt gevolgd zoals voorheen, is vooralsnog besloten de huidige onbegeleide vrijheden niet uit te breiden. Evenmin is besloten om die in te trekken met het oog op behaalde resultaten waar klagster blij mee is.

Met klagster is besproken dat het doel altijd zal blijven om toe te werken naar zoveel mogelijk autonomie volgens haar wens om de onbegeleide vrijheden uit te breiden. Dat mag niet ten koste gaan van haar zelfzorg, gemoedstoestand, juridische status en psychische problematiek.

In het kader van proportionaliteit wordt daarom ook afgewogen dat de huidige vrijheden kunnen blijven bestaan, maar dat deze vooralsnog niet kunnen worden uitgebreid.

Ook in het kader van subsidiariteit is juist gekozen is om na de twee jaar waarin klaagster een intensief kamerprogramma heeft gevolgd de stap te maken naar onbegeleide vrijheden.

Klaagster is niet wilsbekwaam ten aanzien van haar behandeling. Zij kan de gevolgen van beslissingen niet overzien. Daarom heeft klaagster sinds 2018 ook een mentor, die achter het huidige behandelbeleid staat.

Verweerder is van mening dat aan de beginselen van doelmatigheid, subsidiariteit, proportionaliteit en veiligheid wordt voldaan. De verplichte zorg wordt verleend om de geestelijke gezondheid van klaagster te stabiliseren.

Verweerder heeft de klachtencommissie op 18 augustus 2023 een e-mail doen toekomen. Daarin laat verweerder weten dat hij de klacht had geïnterpreteerd als een verzoek om meer vrijheden buiten de instelling, onbegeleide verloven dus en niet als een verzoek om uitbreiding van het lopende kamerprogramma.

Ten aanzien van het overgelegde zorgplan merkt verweerder op dat daarin nog niet over het toekennen van verloven wordt gesproken, aangezien ten tijde van het opstellen van het zorgplan nog geen sprake was van onbegeleide verloven. Tijdens de reguliere zorgplanbesprekingen wordt het zorgplan geëvalueerd en wordt mogelijk opgenomen dat klaagster verloven kan praktiseren. Verweerder is van mening dat bij klaagster geen recht bestaat op verlof, omdat sprake is van een gedwongen opname in een gesloten afdeling.

Verweerder verzoekt de klachtencommissie om de klacht van klaagster ongegrond te verklaren.

5. Bevoegdheid klachtencommissie

De klachtencommissie heeft vastgesteld dat voor het verlenen van verplichte zorg aan klaagster een zorgmachtiging is verleend op 10 januari 2023, geldend tot en met 10 januari 2024. In de zorgmachtiging zoals die aan klager is verleend, is opgenomen dat aan klager onder meer als verplichte zorg kan worden verleend: het beperken van bewegingsvrijheid.

Klaagster klaagt, zo blijkt uit haar klaagschrift over de beslissingen op grond van de artikelen 8:7 en 8:9 Wvggz om haar verplichte zorg te verlenen.

Op grond van artikel 10:3 onder e en f van de Wvggz kan klaagster over een beslissing over het verlenen van verplichte zorg en over de uitvoering van de zorgmachtiging of crisismaatregel een klacht indienen bij de klachtencommissie.

De klachtencommissie is bevoegd om de klachten van klager te beoordelen.

6. De beoordeling van de klacht

De Rechtbank Oost Brabant heeft op 10 januari 2023 een zorgmachtiging verleend ten aanzien van klaagster. De duur van de zorgmachtiging is tot en met 10 januari 2024.

De rechtbank achtte de volgende vormen van verplichte zorg noodzakelijk om het ernstig nadeel af te wenden:

toedienen van medicatie, alsmede het verrichten van medische controles of andere medische handelingen en therapeutische maatregelen, ter behandeling van een psychische

stoornis, dan wel vanwege die stoornis, ter behandeling van een somatische aandoening; beperken van bewegingsvrijheid; insluiten; onderzoek van de woon- of verblijfsruimte op gedragsbeïnvloedende middelen en gevaarlijke voorwerpen; aanbrengen van beperkingen in de vrijheid het eigen leven in te richten, die tot gevolg hebben dat betrokkene iets moet doen of nalaten, waaronder het gebruik van communicatiemiddelen; opnemen in een accommodatie.

Op basis van deze zorgmachtiging is op 9 oktober 2020 besloten om klaagster op te nemen in GGzE zo blijkt uit de overgelegde 8:9-Wvvggz-besluitbrief. In deze besluitbrief wordt melding gemaakt van een beslissing tot opname van klaagster, maar ook van een kamerprogramma. Volgens verweerder konden deze beslissingen gelijktijdig en op basis van dezelfde onderbouwing worden genomen, omdat de zorgmachtiging het mogelijk zou maken om alle vormen van verplichte zorg aan klaagster te verlenen. Verweerder heeft in zoverre gelijk dat de zorgmachtiging het mogelijk maakt om alle in de zorgmachtiging genoemde vormen van verplichte zorg aan klaagster te verlenen, maar verweerder heeft geen gelijk als hij veronderstelt dat voor het verlenen van de diverse in de zorgmachtiging genoemde vormen van verplichte zorg geen afzonderlijk besluit moet worden genomen indien klaagster niet zou instemmen met de voorgestelde zorg. In de ogen van de klachtencommissie zouden op 9 oktober 2020 twee beslissingen moeten zijn genomen om aan klaagster verplichte zorg te verlenen. In de eerste plaats een beslissing om klaagster op te nemen in GGzE en vervolgens een afzonderlijke beslissing, met een daarop gerichte onderbouwing, om klaagster een kamerprogramma op te leggen. De klachtencommissie is daarom van oordeel dat de beslissing van 9 oktober 2020 om klaagster een kamerprogramma op te leggen niet voldoet aan de daaraan te stellen eisen. Daarmee komt de klachtencommissie tot het oordeel dat de beslissing van 9 oktober 2020 om klaagster te beperken in haar recht op bewegingsvrijheid in de vorm van een kamerprogramma niet voldoet aan de daaraan te stellen eisen.

Door verweerder is er op gewezen dat klaagster is overgeplaatst naar de afdeling De Reusel en dat de nieuwe zorgverantwoordelijke het aan haar opgelegde kamerprogramma heeft voortgezet op basis van de beslissing daartoe die werd genomen door de eerdere zorgverantwoordelijke van de andere afdeling. De klachtencommissie is van oordeel dat klaagster hier terecht een opmerking over maakt. De klachtencommissie meent dat bij een overplaatsing van een cliënt naar een andere afdeling er, in het kader van continuïteit van zorg, vanuit mag worden gegaan dat de eerder ingezette behandeling, met de eventuele beperkingen die daarbij horen, zal worden voortgezet. Echter, de nieuwe zorgverantwoordelijke zal na korte tijd op grond van zijn of haar eigen oordeel over de zorgbehoefte van de patiënt beslissingen moeten nemen over de inhoud van het zorgplan en over de vraag of eventueel tot het verlenen van verplichte zorg moet worden besloten wanneer de patiënt niet instemt met het aan hem of haar voorgestelde zorgplan. Dat is in het geval van klaagster niet gebeurd. Door verweerder is toegegeven dat geen nieuwe beslissing is genomen over het verlenen van verplichte zorg aan klaagster, in de vorm van een kamerprogramma, na haar overplaatsing naar De Reusel. In de ogen van de klachtencommissie ontbrak daarmee na de overplaatsing van klaagster naar de afdeling De Reusel een rechtsgeldige titel om klaagster te beperken in haar bewegingsvrijheid in de vorm van een kamerprogramma.

Klaagster heeft nooit eerder geklaagd over het aan haar opgelegde kamerprogramma. Daaruit zou afgeleid kunnen worden dat klaagster met het kamerprogramma heeft ingestemd, althans zich daar niet uitdrukkelijk tegen heeft verzet.

Door verweerder is het kamerprogramma aan de klachtencommissie overgelegd. Uit het kamerprogramma blijkt dat klaagster gedurende een half uur per dag zonder begeleiding buiten de afdeling mag verblijven. Bij de mondelinge behandeling van de klacht heeft

klaagster duidelijk gemaakt dat zij de momenten waarop zij niet op haar kamer hoeft te verblijven zoals die in het kamerprogramma zijn opgenomen onvoldoende vindt en dat zij het in het bijzonder niet eens is met de beperking tot een half uur per dag waarin zij zonder begeleiding buiten de afdeling mag verblijven. Het komt er dus op neer dat klaagster het nu uitdrukkelijk niet eens is met het aan haar opgelegde kamerprogramma. Omdat verweerder in de veronderstelling verkeerde dat het aan klaagster opgelegde kamerprogramma als verplichte zorg kon worden verleend op basis van de beslissing van 9 oktober 2020, heeft hij geen nieuwe beslissing genomen om aan klaagster verplichte zorg te verlenen in de vorm van beperking in haar bewegingsvrijheid in de vorm een kamerprogramma. Dat had in de ogen van de klachtencommissie wel moeten.

Alles overziende komt de klachtencommissie tot het oordeel dat de klacht van klaagster over de beslissing om haar verplichte zorg te verlenen in de vorm van een beperking in haar bewegingsvrijheid door haar een kamerprogramma op te leggen gegrond moet worden verklaard.

De klachtencommissie wil echter ook het volgende opmerken. Het is de klachtencommissie niet gebleken dat de zorg die aan klaagster wordt verleend, waaronder het kamerprogramma, niet passend zou zijn bij de zorgbehoefte van klaagster. Integendeel, uit het feit dat bij het ontwikkelen van een zorgplan voor klaagster het CCE betrokken is geweest en dat het zorgplan zorgvuldig wordt geëvalueerd om te kunnen bepalen of een vervolgstap kan worden gezet om de onbegeleide vrijheden van klaagster uit te kunnen breiden, getuigt van behandelinhoudelijke zorgvuldigheid jegens klaagster. Deze behandelinhoudelijke zorgvuldigheid kan echter de omstandigheid dat niet is voldaan aan de meer formele vereisten om verplichte zorg te verlenen niet opzij zetten.

7. Beslissing

De klachtencommissie verklaart de klacht over:

- de beslissing om haar verplichte zorg te verlenen in de vorm van een beperking in haar bewegingsvrijheid door haar een kamerprogramma op te leggen, waarin is opgenomen dat zij gedurende een half uur per dag onbegeleid buiten de afdeling mag verblijven; **gegrond**

Deze beslissing werd genomen te Eindhoven op 17 augustus 2023 door de klachtencommissie, bestaande uit de heer mr. XXXX, voorzitter, en de leden mevrouw XXXX, psychiater, en de heer XXXX.